

Social- og ældreminister Astrid Krags talepapir

Anledning	Besvarelse af samrådsspørgsmål Y og Z i Epidemiudvalget fælles med finansministeren
Dato / tid	Den 5. maj 2021, kl. 14.00 – 15.30
Sted	
Talens varighed	10 minutter
Talens formål	
Publikum og programpunkt	Epidemiudvalget (se vedlagte oversigt over udvalgets medlemmer)

Samrådsspørgsmål Y stillet af Jane Heitmann (V):

”Hvad kan ministrene oplyse om de 3,6 mia. kr., der er afsat til dækning af covid-relaterede udgifter for bl.a. bosteder og plejehjem, og hvordan de er fordelt mellem private og kommunale aktører?”

Samrådsspørgsmål Z stillet af Jane Heitmann (V):

”Med økonomiaftalen for 2021 mellem kommunerne og regeringen blev det aftalt, at compensation for covid-relaterede udgifter skulle fordeles ”hurtigt, fleksibelt og ubureaukratisk”. Det fremgår af artiklen ”Kommuner anklages for at beholde corona-hjælpepenge til sociale organisationer” fra Jyllandsposten den 29. marts 2021, at 50 % af medlemmerne i Selveje Danmark endnu ikke har modtaget nogen form for refusion fra kommunerne. Har kommunerne set i det lys levet op til den af regeringen indgåede økonomiaftale?”

Det talte ord gælder

[Indledning]

[120 ord = ca. 1 min.]

- Tak for ordet og for at spørge til et område, som regeringen siden coronakrisens begyndelse har haft meget stort fokus på.
- Lige som finansministeren vil jeg svare på de to spørgsmål samlet.
- Finansministeren har redegjort for nogle generelle forhold omkring de penge, der er afsat til kompensation af kommunerne, og jeg vil nu uddybe i forhold til kompensation af de sociale tilbud.
- Og jeg skal med det samme understrege, at jeg jo kun kan svare for de tilbud, der ligger på mit ressortområde, hvilket vil sige fx anbringelsessteder, botilbud og plejehjem, men derimod ikke private velfærdsleverandører på andre ressortområder.
- Når jeg i min besvarelse nævner det sociale område og de sociale tilbud, så vil det i udgangspunktet også omfatte de principper, der gælder for plejehjem på ældreområdet.

[Det sociale område under coronakrisen]

- Det sociale område er under coronakrisen blevet betragtet som et kritisk område. Det sociale område som sådan har derfor ikke været lukket ned, og de borgere, som er i det sociale områdes målgrupper har stadig haft behov for hjælp og støtte - socialt og praktisk.
- Nogle sårbare grupper har været meget påvirkede af krisen, og vi har derfor også med bred politisk enighed flere gange afsat ekstra penge til området, hvilket jeg er både glad for og stolt over.
- Som eksempler på det kan jeg nævne
 - En halv milliard kr. til at afhjælpe ensomhed og isolation hos udsatte og sårbare som led i finanslovsaftalen om stimuli af oplevelsesindustrien.
 - 15 mio. kr. til en hjælpepakke til initiativer på ældreområdet
 - 50 mio. kr. i 2021 til hjælpepakke til frivillige sociale civilsamfundsorganisationer
 - 27 mio. kr. i en hjælpepakke til udsatte børn, voksne og mennesker med handicap

- At området er et kritisk område betyder som nævnt, at de allerfleste sociale tilbud har være åbne og i drift under krisen. Men ligesom det gælder for os andre, så har hverdagen også for de sociale tilbud og deres beboere og brugere været præget af krisen og de restriktioner, den har medført.
- Tilbuddene kan have haft ekstraudgifter til rengøring og værnemidler, og de kan også have haft udgifter til ekstra personale, fordi anbragte børn ikke har været i skole i dagtimerne, eller fordi beboernes aktivitetstilbud ikke har kunnet holdes åbne.
- De kan også have haft mindreudgifter, fordi børnene i perioder ikke har skullet transporteres til skole, eller fordi det ikke har været muligt at gennemføre eksterne aktiviteter.
- Og ud over det generelle fokus på at holde hånden under danske virksomheder, som finansministeren allerede har nævnt, så har vi en fælles stor interesse i at sikre, at offentlige og private sociale tilbud ikke bukker under på grund af ekstraudgifter i denne helt særlige situation.

[Kort om økonomiaftalen]

- Som finansministeren har redegjort for i sin besvarelse, indebærer aftalerne mellem regeringen og KL, at der reelt er afsat knap 1,4 mia. kr. til at dække kommunernes ekstraudgifter til rengøring, personale og lokale indkøb af værnemidler. Disse penge er ikke kun til det sociale område og til sociale tilbud men til hele det kommunale område. Og det gælder altså også i de tilfælde, hvor kommunerne køber pladser på private tilbud.
- Det samlede beløb er fastsat på baggrund af kommunernes indmeldinger af både merudgifter og mindreudgifter til håndtering af COVID-19 i kommunale og private tilbud.

[Fordelingen af midlerne]

- Pengene er fordelt til de enkelte kommuner via bloktilskuddet, og det er forudsat, at den enkelte kommune går i dialog med de private institutioner omkring deres covid-relaterede udgifter.
- Hensigten med denne dialog er lokalt at finde et niveau for compensation til de private tilbud, som er i balance med den fornødne dokumentation og merudgiftsniveauet i kommunen i øvrigt.

- Der er således ikke fastsat centrale krav til proces og til kompensationens størrelse, men jeg har lige som finansministeren en klar forventning om, at kommunerne går i dialog med de private institutioner omkring covid-relaterede udgifter.
- Som finansministeren også har nævnt, har regeringen ikke oplysninger om, hvor stor en del af de afsatte penge, der er blevet udbetalt, herunder om fordelingen mellem private og offentlige tilbud.
- KL har oplyst mig om, at der for nuværende ikke foreligger en præcis opgørelse af håndteringen af kompensation til private sociale tilbud, bl.a. fordi der er forskellige måder, tilbuddene kan kompenseres på. Det kommer jeg nærmere ind på lige om lidt.
- Som finansministeren imidlertid oplyser, er der derfor bestilt en redegørelse hos KL for kommunernes konkrete udmøntning af kompensation til kommunale og private tilbud, herunder omfanget af kompensation.
- Når det er vigtigt, at administrationen af midlerne er lagt ud decentralt, så er det fordi betydningen af COVID-19 varierer fra tilbud til tilbud og fra kommune til kommune.

- Der kan være forskelle i smitteudbrud, og der kan være stor forskel på de enkelte tilbuds mer- og mindreudgifter.
- Forskellene i tilbuddenes merudgifter kan bl.a. skyldes, at tilbuddene er meget forskellige. Nogle tilbuds målgrupper er meget sårbare og kræver særlige foranstaltninger.
- Anbringelsessteder for børn og unge har måske haft brug for ekstra personale, fordi skolerne har været lukket, og børnene har været hjemme og har skullet aktiveres hele dagen.
- Og andre tilbud har måske samlet set stort set ikke haft ekstraudgifter, fordi de i nedlukningsperioden har sparet penge på transport og udgifter til eksterne aktiviteter.
- Derfor er det fundet hensigtsmæssigt, at størrelsen af compensation til de enkelte tilbud beror på en lokal vurdering på baggrund af lokale forhold.

[Kommunernes hjemmel til at kompensere de private tilbud]

- KL rejste i begyndelsen af november 2020 på vegne af kommunerne nogle problemstillinger om

kommunernes muligheder for at udbetale midler til de private tilbud.

- Det daværende Social- og Indenrigsministeriet gik derfor i dialog med KL og de private tilbuds organisationer, og udsendte på den baggrund i december 2020 en orientingsskrivelse til alle kommuner og tilbud, hvoraf det fremgår, hvordan kommunerne har mulighed for at udbetale kompensation til de sociale tilbud.
- Kompensationen kan ske på forskellige måder, som alle hænger sammen med, at det er kommunerne, der finansierer de sociale tilbud enten ved takstbetaling eller ved driftstilskud.
- Hvis jeg helt kort skal skitsere de konkrete muligheder, så er der tre måder, hvor kommunerne kan kompensere de sociale tilbud nu og her:
 - Kommunerne kan yde et driftstilskud for at dække tilbuddets merudgifter til håndtering af COVID-19 for at sikre, at tilbuddet ikke må lukke af økonomiske årsager.
 - En anden mulighed er, at de sociale tilbud i medfør af serviceloven kan hæve taksterne midt i året som følge af COVID-19 relaterede

ekstraudgifter, hvis de ikke kan afholde udgifterne inden for det almindelige driftsbudget.

- En tredje mulighed er, at tilbuddet og de kommuner, der køber de enkelte pladser, går i dialog om at dække ekstraudgifterne relateret til den enkelte borger.
- Og hvis et tilbud ikke kompenseres i indeværende år, og på den baggrund får underskud i sit regnskab, vil underskuddet kunne indregnes i næste års takster, som i sidste ende bliver betalt af kommunerne.
- Pengene kommer ud på forskellige tidspunkter, fordi det er afhængigt af, hvordan der kompenseres, af de lokale forhold og af forholdene i det enkelte tilbud.
- De tilbud og kommuner der har kompenseret via driftstilskud eller via en konkret dialog kan sende kompensationen ud hurtigt, mens de tilbud der har indregnet udgifterne i taksterne for 2021 vil få dem i løbet af 2021.

[Afrunding]

- Når det så er sagt, så er jeg klar over, at der kan være visse private tilbud, som oplever udfordringer i forhold til processen, men som finansministeren har nævnt,

har regeringen en klar forventning om, at der findes gode lokale løsninger.

- Og som finansministeren også nævnte, vil regeringen derudover i de kommende forhandlinger om kommunernes økonomi for 2022 drøfte mulighederne for at styrke vejledningsindsatsen yderligere om kompensation til private tilbud.
- For ligegyldigt hvad har vi ikke råd til, at de sociale tilbud lukker, fordi de ikke kan få økonomien til at hænge sammen på grund af corona-krisen.
- Tak for ordet.